

Εναρκτήρια ομιλία στην Παν-Χειμαρριώτικη Συνδιάσκεψη

Κ. Πόλος Τσακάλης

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι, συμμετέχοντες στην Παν-Χειμαρριώτικη Συνδιάσκεψη 2005!

Βρίσκομαι στην ιδιαίτερα ευχάριστη θέση να κηρύξω την έναρξη των εργασιών αυτής της Συνδιάσκεψης. Οι διοργανωτές έκαναν την πρώτη απόπειρα για την ίδρυση της ένωσης όλων των Χιμαριωτών και των σχετικών συλλόγων που δρουν στην παραλιακή περιοχή Παλιάσα – Νίβιτσα.

Η προσδοκία τους ήταν και παραμένει ενιαία κι ευγενική κατά την ταπεινή άποψή μας: η έναρξη του εποικοδομητικού διαλόγου που θα συμπεριλάβει όλους τους Χειμαρριώτες και τους άλλους κατοίκους της παραλίας, οι οποίοι, όπως επιμένει και το λαϊκό τραγούδι, είναι «της πέννας και του τουφεκιού» και έχει απώτερη στόχευση την αύξηση της ευημερίας και της ακεραιότητας όλων των έξοχων κατοίκων τους.

Θα ήθελα να συγχαρώ εξ ονόματός σας τους πρωτεργάτες αυτής της πρωτοβουλίας, ευχόμενος να τύχει ευγενούς αποδοχής και συνέχειας. Συγχαρητήρια, λοιπόν, στους διοργανωτές της παρούσας εκδήλωσης: στο Δήμο Χειμάρρας, τους συλλόγους «Χειμαρριώτικη Κοινότητα» και «Ανεξάρτητοι Διανοούμενοι της Χειμάρρας», που έδωσαν πνοή και σάρκα σ' αυτή την εκδήλωση. Ιδιαίτερα συγχαρητήρια ανήκουν στο διευθυντή του προγράμματος, κ. Νίκο Πάνο, στο Δήμαρχο της Χειμάρρας, κ. Βασίλη Μπολάνο και στους κυρίους Θόδωρη Μπολάνο, Ηρακλή Γκιτσάλη και Πρίαμο Μπολάνο, οι οποίοι συνέλαβαν την ιδέα κι οργάνωσαν αυτή τη Συνδιάσκεψη. Ας τους χαιρετήσουμε όλους με ένα χειροκρότημα.

Ιδιαίτερα συγχαρητήρια έχουν ως αποδέκτες τους σημερινούς επίτιμους προσκεκλημένους: τα δικά μας αδέρφια που κατοικούν στη Χειμάρρα και που έφτασαν από μακριά, προσφέροντας τη δική τους θυσία γι' αυτή τη σύναξη. Τους ευχαριστούμε που μας τίμησαν με τον ερχομό τους, γιατί είναι αυτοί που ηγούνται της αντίστασης για τη διαφύλαξη όλων των θετικών αξιών που αντιπροσωπεύει η Χειμάρρα και η ευρύτερη Παραλία. Τα ίδια συγχαρητήρια ανήκουν και σε όλους τους Χειμαρριώτες της Διασποράς, από τις ΗΠΑ, τη Γαλλία, την Ελλάδα κ.α., τους χαιρετισμούς των οποίων θα έχουμε την ευκαιρία να αναγνώσουμε σε ειδική σύνοδο. Επίσης συγχαίρουμε τις οργανώσεις «Μπρεγκντέτι» και «Ιδιοκτησία με Δικαιοσύνη», με τις οποίες μας συνδέουν κοινοί στόχοι. Χαιρετίζουμε τους αξιότιμους βουλευτές της Βουλής που μας τιμούν με την

παρουσία τους σήμερα, ευελπιστώντας πως θα έχουν αυτιά να μας ακούσουν, φωνή για να μιλήσουν και καρδιά για να μας νιώσουν.

Οι εισηγητές της Συνδιάσκεψης και οι ομάδες εργασίας που εκπροσωπούν, Χειμαρριώτες και προσκεκλημένοι, έκαναν αξιέπαινη προεργασία κι αξίζουν συγχαρητηρίων, εκφράζοντας συνάμα την εμπιστοσύνη ότι οι ομιλίες που έχουν προετοιμάσει θα ακουστούν με προσοχή, αφού πρόκειται για ενδιαφέρουσες εισηγήσεις που έχουν τη σφραγίδα έξοχων επαγγελματιών.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες στους οικονομικούς χορηγούς και τους ηθικούς συμπαραστάτες αυτής της εκδήλωσης.

Πρώτον, το Πρόγραμμα των Μικρών Χορηγιών της Επιτροπής για τη Δημοκρατία της Πρεσβείας των ΗΠΑ, τους κυρίους Καμπράλ, Πιστόλι και Τσούκο για την αμέριστη βοήθεια για την εξασφάλιση αυτής της χορηγίας, ευελπιστώντας ότι αυτή η χρηματοδότηση δεν θα είναι και η τελευταία.

Δεύτερον, όλους τους επιχειρηματίες της περιοχής, οι οποίοι προσέφεραν τη βοήθειά τους, χωρίς την οποία η σύναξη αυτή δεν θα πραγματοποιείτο: τους κυρίους Πετράκη Κόκα, Νικολάκη Νερέντζη, Θανάση Ζμπόγκο, Πετράκη Μπέλη, Φώτο Ζμπόγκο και την Εμπορική Εθνική Τράπεζα.

Επιτρέψτε μου, εξ ονόματός σας, να κηρύξω την έναρξη των εργασιών της Παν-Χειμαρριώτικης Συνδιάσκεψης 2005, δίνοντας στη συνέχεια το λόγο στο Δήμαρχο της Χειμάρρας, κ. Βασίλη Μπολάνο.

Ομιλία του Δήμαρχου της Χειμάρρας, κ. Βασίλη Μπολάνου

Αξιότιμοι αδέρφια Χειμαρριώτες!

Αξιότιμοι προσκεκλημένοι των κρατικών ιδρυμάτων!

Αξιότιμοι κα. Πιστόλι και εκπρόσωποι της Πρεσβείας των ΗΠΑ!

Κυρίες και κύριοι!

Οι πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή δεν θα πρέπει να μας αφήσουν αδιάφορους και καθιστούν αναγκαία αυτή τη σύναξη. Λόγω των ιστορικών αλλαγών που έλαβαν χώρα μετά το 1991 σε όλη τη Νότιο-Ανατολική Ευρώπη, αναπόσπαστο τμήμα της οποίας είναι και η Αλβανία, προβάλλει ως αναγκαιότητα και η ανασυγκρότηση της δικής μας κοινότητας ώστε να διαφυλάξουμε την πολιτισμική μας κληρονομιά και να στηρίξουμε την οικονομική μας ανάπτυξη σε βάθος χρόνου.

Φρονούμε ότι η μεταβατική περίοδος, την οποία διέρχονται όλες οι πρώην κομμουνιστικές χώρες των Βαλκανίων, θα συνεχιστεί για πολλά χρόνια ακόμα. Καθήκον μας είναι να προλάβουμε τις καταστάσεις, όπως αυτές διαμορφώνονται, με σύγχρονα προγράμματα που θα επηρεάσουν θετικά τη μακροοικονομική ανάπτυξη, με καλύτερο συντονισμό και προσαρμογή στην ιστορική και οικονομική πραγματικότητα, καθώς και στις ανάγκες του τόπου. Τα προβλήματα που ανέκυψαν τα έχουμε καταγράψει. Αυτό που απαιτείται είναι η σύνταξη μιας όσο πιο αποτελεσματικής στρατηγικής στις εξής κατευθύνσεις:

1-Παιδεία

Οι απαιτήσεις της σύγχρονης ανάπτυξης καθιστούν αναγκαία τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης παιδείας μέσα από ορισμένες πρωτοβουλίες του Υπουργείου Παιδείας. Λαμβάνοντας υπόψη τον προσανατολισμό και τις ανάγκες ανάπτυξης της περιοχής της Παραλίας, προτείνουμε το άνοιγμα του κλάδου γεωργικής και τουριστικής κατεύθυνσης στη Μέση Σχολή της Χειμάρρας. Παράλληλα, δεν θα μπορούσε κανείς να διανοηθεί την ένταξη της Αλβανίας στην ευρωπαϊκή οικογένεια και στο ΝΑΤΟ, χωρίς την επαναλειτουργία του σχολείου στη μητρική ελληνική γλώσσα στη Χειμάρρα.

2-Αναπτυξη της γεωργίας

Η Χειμάρρα είναι περιοχή, όπου η δενδροκαλλιέργεια αποτελεί το βασικό κλάδο της γεωργικής ανάπτυξης, με προεξέχουσα την καλλιέργεια των ελαιόδεντρων. Σ' αυτό τον τομέα υπάρχει εδραιωμένη παράδοση. Σ' όλη την περιοχή το 1991 υπήρχαν 11.000 πορτοκαλιές, 3.487 συκιές, 6.389 κλήματα, 102.704 ελαιόδεντρα κλπ. Σήμερα, όλος αυτός ο πλούτος που κληροδοτήσαμε καταστρέφεται κι όλοι μας είμαστε μάρτυρες αυτής της οδυνηρής κατάστασης. Αρνητικές ήταν οι επιπτώσεις από την εφαρμογή του νόμου για τη διανομή της γης σε όλη την παραλία, οδηγώντας τον τόπο σε συνταγματικό χάος. Πρόκειται για ένα θέμα που σχετίζεται αδιάρρηκτα με τη σωστή επίλυση του βασικού προβλήματος της ιδιοκτησίας πάνω στη γη και που θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψη και η άποψη της χειμαρριώτικης κοινότητας, η οποία συναινετικά όλα αυτά τα χρόνια της μετάβασης οδηγήθηκε στην καλλιέργεια της γης – ιδιοκτησία των προπάππων μας. Ασφαλώς, στο θέμα αυτό η σημερινή σύνταξη θα δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα, γιατί, πράγματι, μονοπολεί το ενδιαφέρον της κοινότητας μας στην Αλβανία και στο εξωτερικό και δεν θα μπορούσε να επιλυθεί μη λαμβανόμενης υπ' όψη της απόψεως του πληθυσμού της Χειμάρρας, σημαντικού παράγοντα στη λήψη και την εφαρμογή των αποφάσεων.

3-Τουριστική ανάπτυξη

Το πολεοδομικό χάος, που έχει εξαπλωθεί σε όλη τη χώρα, οδηγεί σε κατάρρευση τον τουριστικό κλάδο. Τα συμφέροντα ορισμένων ομίλων και η αδιαφορία των αρμοδίων θεσμών και ιδρυμάτων επιβαρύνουν από μέρα σε μέρα την κατάσταση και στην περιοχή της Παραλίας.

Δεν θα μπορούσαμε να μην αναφέρουμε τις περιπτώσεις των «πilotικών» ζωνών, όπως στην Κακομιά, Πόρτο Παλέρμιο και Παλιάσα, όπου με αφορμή δήθεν την τουριστική ανάπτυξη, ορισμένοι επιτήδριοι επιχειρούν να ιδιοποιηθούν μεγάλες επιφάνειες. Αλλά με συνεχή αντίσταση, όπως στην περίπτωση του χωριού Νίβιτσα, θα ακυρωθεί κάθε άδικη απόπειρα που εποφθαλμεί την κατοχή ιδιοκτησιών. Από την άλλη, η ανάπτυξη του τουρισμού συνδέεται άμεσα με προγράμματα αναβάθμισης των υποδομών και την εκπόνηση πολεοδομικών μελετών για όλη την περιοχή. Για να γίνει πράξη όμως η ανάπτυξη αυτή, προϋπόθεση είναι η επίλυση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, επιστρέφοντας στο ιδιοκτησιακό καθεστώς που ισχύε πριν το 1945.

Κυρίες και κύριοι

Αποψη μου είναι ότι ασπίδα αυτής της στρατηγικής θα πρέπει να είναι το Σύμφωνο Σταθερότητας, το οποίο αποδέχτηκε κι εφήρμοσε και η αλβανική κυβέρνηση. Μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να εφαρμόσουμε ρεαλιστικές πολιτικές και σύγχρονες αποτελεσματικές πραχτικές προς το συμφέρον του λαού της Χειμάρρας. Προς αυτή την κατεύθυνση θα έπρεπε να αναφέρουμε τη συμβολή του ΟΑΣΕ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των Πρεσβειών των ΗΠΑ, της Μεγάλης Βρετανίας, της Ελλάδας κλπ.

Κάποιος, ίσως να αναρωτηθεί: «Έχουμε χρόνο για τέτοια επιτεύγματα;». Φρονώ ότι ναι. Η Κοινότητα της Χειμάρρας διαθέτει το ανθρώπινο δυναμικό για την εφαρμογή των προγραμμάτων που θα εγγυηθούν την πολιτισμική συνέχεια και την μακρο-οικονομική ανάπτυξη.

Η σύναξη αυτή, για να αποδειχθεί αποτελεσματική, θα πρέπει, αφού ακούσουμε τις ιδέες και τις απόψεις των δικών μας ανθρώπων, οι οποίοι διαπρέπουν σε διάφορους τομείς της επιστήμης και της ζωής, να συγκροτηθεί η ομάδα πρωτοβουλίας της συνδιάσκεψης, η οποία θα ψηφιστεί και θα έχει αποστολή:

1-Το συντονισμό της εργασίας όλων των ομάδων που λειτουργούν στην Παραλία για την εφαρμογή των διαφόρων μελετών και σχεδίων.

2-Την ενοποίηση των κινήσεων ώστε να αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες και να επιλύονται όλα τα προβλήματα που ανακύπτουν στην Παραλία.

Καταλήγοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω την **κα. Μάρσι Ρις**, την Πρέσβυ των ΗΠΑ για τη φροντίδα που επέδειξε για την διοργάνωση της συνδιάσκεψης και μέσω της κυρίας Πρέσβεως και την Κυβέρνηση των ΗΠΑ.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους εκείνους που στήριξαν οικονομικά τη συνδιάσκεψη και την ομάδα διοργάνωσης, η οποία έλαβε όλα τα μέτρα εκείνα που θα συμβάλλουν για την επιτυχή έκβαση της σύναξης αυτής. Επιτυχίες στη συνδιάσκεψη. Σας ευχαριστώ.

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΙΜΑΡΑΣ: ΟΙ ΠΟΡΟΙ, ΟΙ
ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ.**

Καθηγ. Δρ. Πρίαμος ΜΠΟΛΑΝΟΣ

Περίληψη

Η περιοχή της Χειμάρρας εκτείνεται στη Νοτιοδυτική Αλβανία. Είναι γνωστή και ως η Άνω Παραλία ή η Ριβιέρα της Αλβανίας. Το όνομά της κατάγεται από αρχαίο οικισμό της Χαονίας, γνωστός από τον V αιώνα, με το όνομα Himaera. Όντας αυτόχθονες στα εδάφη τους, οι Χειμαρριώτες διακρίθηκαν για την αιώνια αντίσταση κατά των κατακτητών και κατά των αδικιών, για την εγκαθίδρυση του κράτους δικαίου και την εφαρμογή στην πράξη των ελευθεριών και των δημοκρατικών δικαιωμάτων.

Αν και διαθέτει καλές φυσικές, κλιματικές και οικολογικές συνθήκες, η Χειμάρρα, δεν γνώρισε, ακόμη και σήμερα, την αναμενόμενη ανάπτυξη. Σήμερα, ο κάτοικος της Χειμάρρας καταναλώνει κατά μέσον όρο 110 Ευρώ υλικά αγαθά κατά κεφαλή το μήνα κι αξίζει να τονίσουμε ότι δεν μπορεί να γίνει καμιά σύγκριση με την κατανάλωση κατά τη διάρκεια του κομμουνιστικού καθεστώτος. Εν τω μεταξύ, για την αγορά τους, ο κάτοικος της Χειμάρρας διαθέτει έσοδα που δημιουργούνται στην περιοχή μόνο 7 χιλιάδες λεκ, είτε κάτι παραπάνω από 2 δολάρια κατά κεφαλή το μήνα. Το υπόλοιπο ποσό, γύρω στο 50% της κατανάλωσης καλύπτεται από χρηματικά έσοδα που δημιουργούνται εκτός της περιοχής, αλλά που καταναλώνονται εντός της.

Αν στηριχτούμε στις παραγωγικές δυνάμεις και τους άφθονους πόρους που κατέχει η Χειμάρρα για την ανάπτυξή της, υφίστανται όλες οι δυνατότητες να εξασφαλιστούν 18 χιλιάδες λεκ είτε 150 Ευρώ μηνιαίως κατά κεφαλή. Το γεγονός ότι σήμερα δεν έχουν γίνει πραγματικότητα αυτοί οι δείκτες, έγκειται σε ένα ευρύτερο σύνολο εξωγενών παραγόντων, που δεν εξαρτούνται από τους Χειμαρριώτες όπως: η μη σωστή επίλυση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της ακίνητης περιουσίας βάσει της αρχής της κληρονομιάς, η μαζική έξοδος του εργατικού δυναμικού λόγω της μετανάστευσης που συν τοις άλλοις διαστρέβλωσε και τη δημογραφική δομή του πληθυσμού, η παρεμπόδιση των ξένων και ντόπιων χορηγών κι επενδυτών να επενδύσουν τα δικά τους χρήματα για την πρόοδο της Χειμάρρας, η μη εφαρμογή της νομοθεσίας «για τις ελεύθερες οικονομικές ζώνες» και τις «παραχωρήσεις έργων», πράγμα που δεν διευκόλυνε τις ξένες επενδύσεις, η μη εφαρμογή ευνοϊκών μέτρων για τους ντόπιους επιχειρηματίες, οι βασικές ελλείψεις στις υποδομές κλπ.

Η Χειμάρρα είναι μια πολύχρωμη ανθοδέσμη λουλουδιών, όπου όλοι μαζί οι Χειμαρριώτες συνθέτουν εκείνο που λέγεται Χειμάρρα – «Το λουλούδι του Βιλαέτι». Για την ανάπτυξη και την ακεραιότητά της απαιτείται η δουλειά κάθε Χειμαριώτη, αλλά και όλων μαζί, ανεξάρτητα από τον τόπο διανομής και τον χώρο εργασίας του. Μόνο με πλήρη συναίνεση, εξασφαλίζοντας την κοινωνική αλληλεγγύη όλων των πολιτικών και κοινωνικών φορέων, των μη κυβερνητικών οργανώσεων και της κοινωνίας των πολιτών, θα μπορέσουμε να πετύχουμε την ανάπτυξη και την πρόοδο της Χειμάρρας, σε τέτοιο σημείο που δύσκολα θα το οραματίζονταν και θα το προέβλεπαν ακόμη και οι πλέον βαθυστόχαστοι οραματιστές. Μόνο έτσι θα έχουμε εκπληρώσει την ιστορική μας αποστολή έναντι των μελλοντικών γενεών.

Τουριστική ανάπτυξη της Χειμάρρας. Η κατάσταση, η προοπτική και προτάσεις

Ηρακλής Γκितσάλης, Ματίλντα Αντώνη – Νάτσιου, Αινέας Κούμης, Στέφος Μάτος

Οι εισηγητές αναλύουν την κατάσταση και τις τάσεις της ανάπτυξης του τουρισμού στην περιοχή της παραλίας του Ιονίου και στη Χειμάρρα. Στο πόνημα εξετάζονται οι συνθήκες που θα πρέπει να πληροί η περιοχή της Χειμάρρας για την ανάδειξη του τουρισμού σε «ηγετική βιομηχανία» μέσα από στρατηγικές που έχουν συνταχθεί, είτε μέσα από μελλοντικές

στρατηγικές. Τα στοιχεία που διαθέτουν οι τουριστικοί πράκτορες κάνουν λόγο ότι μελλοντικά στη Χειμάρρα θα υπάρξει ραγδαία άνοδος τους αριθμού των τουριστών. Έτσι, αν ο αριθμός των τουριστών τα τελευταία χρόνια κυμαίνονταν στις 40.000 ανά τουριστική περίοδο, εντός του 2020 αυτός ο αριθμός θα ανέλθει σε 250.000, εκ των οποίων το 70% αναμένεται να είναι αλβανοί.

Στο πόνημα γίνονται αναφορές και συστάσεις για τις κατηγορίες των τουριστών που θα μπορούσαν να επισκεφτούν τη Χειμάρρα, στις σημερινές δυνατότητες σε καταλύματα και τις παρεχόμενες υπηρεσίες στα πλαίσια των μεσογειακών αγορών. Επίσης γίνεται αναφορά στο είδος τουρισμού που θα μπορούσε να παράσχει η περιοχή – του τουρισμού ηλιοθεραπείας και θαλάσσης, του οικοτουρισμού και του πολιτιστικού τουρισμού, προσδίδοντας σημασία στην ανάπτυξη του σταθερού τουρισμού.

Οι εισηγητές προσδίδουν σημασία και στους ανασταλτικούς παράγοντες για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή, εμμένοντας ιδιαίτερα στο μη κατοχυρωμένο ιδιοκτησιακό καθεστώς που έχει άμεση σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού. Επίσης σημαντικό είναι και το αναπτυξιακό πρόγραμμα της περιοχής, το οποίο θα πρέπει να λάβει υπόψη τις αντιλήψεις περί οικονομικής ανάπτυξης, το σεβασμό των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος και τον εκμηδενισμό των αρνητικών παραγόντων.

Η εμπειρία της Βελιπόγια για την ανάπτυξη του τοπικού τουρισμού

Ismail Beka, GTZ

Ο εισηγητής ενημερώνει το ακροατήριο σχετικά με την εμπειρία της εργασίας του GTZ στην περιοχή της Βελιπόγια, εξετάζοντας ιδιαίτερα την ανάπτυξη του τουρισμού σ' αυτή την περιοχή ως παράδειγμα γενίκευσης και σε άλλες τουριστικές περιοχές. Η Ανάλυση SWOT (τα ισχυρά σημεία, τα αδύνατα σημεία, οι δυνατότητες, οι κίνδυνοι) που εφαρμόστηκε με εκπροσώπους όλων των ομίλων των συμφερόντων έφερε στο φως τις απόψεις τους για την κατάσταση και τους τρόπους που προτείνουν για την επίλυση των δυσκολιών. Πάνω σ' αυτή τη βάση, το GTZ έχει αναλάβει και πρωτοβουλίες που στοχεύουν την τμηματική βελτίωση αυτών των αδυναμιών, όπως π.χ. η έκδοση του δελτίου «Ενημέρωση για τον τουρισμό στη Βελιπόγια», το πρόγραμμα για την καθαριότητα της περιοχής της πλαζ στη Βελιπόγια, το πρόγραμμα γεωργικής αγοράς που αντιπροσωπεύει μια απλή αγορά όπου οι αγρότες παραγωγοί πωλούν τα δικά τους νωπά

προϊόντα, η καμπάνια PR (Public relations) ως πολύ σημαντική καμπάνια για παροχή ενημέρωσης, καθώς και η πρόταση για το πρόγραμμα PPP από κοινού με την Κοινότητα Βελιπόγια και τους ντόπιους επιχειρηματίες για το περιβάλλον (τον καθαρισμό των απορριμμάτων, τις αποχετεύσεις και τα κοινοτικά λουτρά).

Η Γεωργία στη Χειμάρρα και την Παραλία – η κατάσταση και προτάσεις για το μέλλον

Καθηγ. Δρ. Αρτάν Γκίκα, Δόκτορας Δημήτρης Παναγιώτης, Αν. Καθηγ. Θανάσης Ρούτσης, Αν. Καθηγ. Χριστάκης Γιώργης

Περίληψη

Η γεωργία, μαζί με τον τουρισμό είναι από τους βασικούς αναπτυξιακούς κλάδους της οικονομίας της Χειμάρρας. Στην εισήγησή τους οι εισηγητές αναλύουν την κατάσταση και τις προοπτικές ανάπτυξης της γεωργίας στην περιοχή της Χειμάρρας και της παραλίας ευρύτερα.

Εξχωριστή θέση κατέχει η καλλιέργεια των ελαιόδεντρων, η οποία, μαζί με τον τουρισμό, θεωρούνται συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές της Αλβανίας. Το ελαιόλαδο είναι από τα βασικά προϊόντα της περιοχής, περιζήτητο και στη ντόπια αγορά, αλλά και για εξαγωγές. Η ποιότητα είναι ο βασικός δείκτης αυτού του προϊόντος, γι' αυτό και προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο ενδιαφέρον από τους παραγωγούς, αλλά κι από τις μονάδες επεξεργασίας. Η ποιότητα, εξαρτούμενη από πολλούς παράγοντες, είναι εκείνη που θα παίζει σημαντικό ρόλο για τις τιμές και την αξία της αγοράς. Σήμερα το ελαιόλαδο ανήκει στα προϊόντα, γύρω από τα οποία υπάρχει αρκετό ενδιαφέρον και μεγάλη συζήτηση παγκοσμίως για τις μορφές και τους δείκτες πιστοποίησης. Έτσι, το ελαιόλαδο της Χειμάρρας, έχοντας ένα ισχυρό πιστοποιητικό ποιότητας, θα μπορέσει να αντέξει και να αναδειχθεί στην παγκόσμια αγορά, η οποία έχει τους δικούς της κανόνες ανταγωνισμού. Η αύξηση των εξαγωγών του προϊόντος θα έχει θετικό αντίκτυπο και προς την ξένη, αλλά και προς την εγχώρια αγορά, πράγμα που θα δημιουργήσει κίνητρα για τους παραγωγούς.

Συν τοις άλλοις, σημασία έχει και η αύξηση των υποπροϊόντων υψηλής αξίας από το ελαιόλαδο, όπως π.χ. τα αρωματικά έλαια, αξιοποιώντας τις ιδιότητες *etero-vajore* της περιοχής, όπως της ρίγανης, βασιλικού, *rozmarines*. Η επεξεργασία της *pastes* της ελιάς είτε του

σαπουνιού με ελαιόλαδο, θα ήταν μια πρόταση για την αύξηση των αξιών που θα αποκομίζαμε απ' αυτή την καλλιέργεια.

Τα άλλα φρουτόδεντρα είναι επίσης περιουσία που θα πρέπει να εξεταστεί με ενδιαφέρον. Στους αμπελώνες και την αύξηση της ποιότητας του κρασιού και της ρακής θα πρέπει να εστιάσουν την προσοχή οι κάτοικοι της παραλίας, αφού πρόκειται για βασικά ποτά που έχουν άμεση σχέση με την τουριστική ανάπτυξη, βασικός κι αυτός αναπτυξιακός κλάδος για την οικονομία της Χειμάρρας κι όλης της παραλίας. Τα νοικοκυριά έχουν αισθανθεί τελευταία το μαρασμό του κλάδου των εσπεριδοειδών. Στο πόνημα γίνεται εκτενή αναφορά στους τρόπους και τα μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν, ώστε να αντικαταθούν οι πορτοκαλιές και οι λεμονιές που τα τελευταία χρόνια έχουν υποστεί μεγάλες ζημιές.

Και η κτηνοτροφία ανήκει στους βασικούς κλάδους, αφού τα προϊόντα και υποπροϊόντα της διακρίνονται για υψηλές διατροφολογικές ιδιότητες και είναι πλούσια σε πρωτεΐνες. Το γάλα και το τυρί είναι δύο από τα προϊόντα, στα οποία θα πρέπει να δοθεί η δέουσα σημασία, αν αναλογιστεί κανείς ότι έχουν μεγάλη ζήτηση κατά την διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Επίσης το μέλι ανήκει στα προϊόντα που χρήζουν διαφήμισης, γιατί διατηρεί υψηλές αξίες σε όλη την παραλία. Κάνοντας σωστή εκτίμηση και σωστή χρήση αυτών των προϊόντων, δημιουργούνται σταθερές βάσεις για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού σε όλη την περιοχή της παραλίας.

Στην εισήγηση γίνεται αναφορά και για τα μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής. Για τους εισηγητές, «γόρδιος δεσμός» παραμένει η επίλυση του θέματος των ιδιοκτησιών, σοβαρό εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Επίσης, στην εισήγηση τονίζεται ότι κερδίζει έδαφος η ιδέα για τη δημιουργία συνεταιρισμών με βάση τα νοικοκυριά, που δεν θα έχει τις ιδιότητες των σοσιαλιστικών συνεταιρισμών, αλλά που θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα της γεωργικής παραγωγής στη Χειμάρρα και την ευρύτερη περιοχή της παραλίας.

Σχέδιο – ιδέα για την ανάπτυξη του σύγχρονου τουρισμού στον ευρύτερο παραλιακό χώρο «Λογαράς – Παλιάσα – Δρυμάδες»

Ν. Πάνος, Σ. Θεοδοριάνης, Ρ. Κονόμης, Α. Φράσερι, Κ. Γιώργη, Π. Πάνος

Περίληψη

Ο παραλιακός χώρος «Λογαράς – Παλιάσα – Χειμάρρα» είναι από τις πιο όμορφες και πιο ενδιαφέρουσες περιοχές της Ριβιέρας του Ιονίου. Ο εν λόγω χώρος ξεχωρίζει για την ιδιαίτερη φυσική τελειότητα, με μεγάλες αισθητικές και οικονομικές αξίες για την τουριστική ανάπτυξη.

Σ' αυτή την ανακοίνωση, παράλληλα με την εκτίμηση των συνολικών τουριστικών πόρων, απεικονίζονται περιληπτικά τα αποτελέσματα της σημερινής γενικής οικονομικο-κοινωνικής διάγνωσης της περιοχής, προτείνοντας συνάμα και λεπτομερή πλατφόρμα της ανάπτυξης και της διαχείρισης για το κοντινό και το απώτερο μέλλον στη μορφή ενός Σχεδίου – Ιδέας.

Η καταγραφή του γενικού τουριστικού δυναμικού της περιοχής, συμπεριλαμβάνει και τους φυσικούς πόρους (ανάγλυφο, κλίμα, υδρογραφία, τοπία κλπ) και την ιστορική-πολιτισμική κληρονομιά (αρχαίοι οικισμοί, μονές, εκκλησίες, πολιτιστικές παραδόσεις κλπ).

Στο πόνημα γίνεται αναφορά στις σημερινές περιβαλλοντικές συνθήκες της περιοχής, καθώς και στη γενικότερη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξή της. Αυτές οι σημαντικές πτυχές μελετούνται σε αμοιβαία αλληλεπίδραση ανάμεσά τους, αλλά και οριοθετημένες από τις νομικές πολιτικές που σχετίζονται με το θέμα της ιδιοκτησίας πάνω στη γη.

Η μη επιστροφή της γης στους νόμιμους κατόχους της τα τελευταία 15 χρόνια, έχει οδηγήσει σε εντατικά μεταναστατευτικά κύματα τον ενεργό πληθυσμό, προκαλώντας κατ' αυτόν τον τρόπο δημογραφικά και κοινωνικά προβλήματα ιδιαίτερα οξυμένα. Σαν συνέπεια, η σημερινή περιβαλλοντική εικόνα της περιοχής παρουσιάζεται αρκετά ανησυχητική και προβληματική. Υπάρχουν ζημιές στις καλλιεργημένες εκτάσεις, αλλά και βλάβες στο αρδευτικό δίκτυο. Αυτή η ασυνήθιστη κατάσταση επιφέρει την αλλαγή και την υποβάθμιση σε ευρεία κλίμακα της βιοποικιλίας. Στα αγροτικά νοικοκυριά διαπιστώνονται ζημιές και βλάβες στις κατοικίες, τους δρόμους, τα πολιτιστικά μνημεία, λόγω της μη συντήρησης και της εγκατάλειψής τους. Των νέων οικοδομών δεν προηγούνται ξεκάθαρα σχέδια και προγράμματα ανάπτυξης και διαχείρισης. Η σημερινή πολεοδομική κατάσταση με την παντελή έλλειψη δικτύου αποχέτευσης και διαχείρισης των αστικών υδάτων, συγκέντρωσης κι επεξεργασίας των απορριμμάτων, την έλλειψη ολοκληρωμένου δικτύου εφοδιασμού με πόσιμο νερό, τον ανεπαρκή φωτισμό κλπ., αναδεικνύουν μια κατάσταση αρκετά προβληματική για όλη την περιοχή. Η αστική ρύπανση σε μια περιοχή όπου είναι έντονα τα καρστικά φαινόμενα, συνοδεύεται με ισχυρή κι ιδιαίτερα αισθητή επίδραση στη γενικότερη ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος και ιδιαίτερα του υδροφόρου ορίζοντα της περιοχής.

Στην πλατφόρμα που προτείνεται και που έχει τη μορφή Σχεδίου – Ιδέας, συμπεριλαμβάνονται σειρά συγκεκριμένων και σύγχρονων μέτρων για την περιοχή «Λογοράς-Παλιάσα-Δρυμάδες» για την ανάπτυξη τουρισμού υψηλού επιπέδου και σύνθετου του είδους: balnear-Ekologjik-Agroturiëem.

Η περιβαλλοντική αποκατάσταση και η πλατφόρμα για σταθερή οικονομικο-κοινωνική ανάπτυξη του παραλιακού χώρου Σπήλαιου – Χειμάρρα (Ιόνιο Πέλαγος).

Ν. Πάνος, Σ. Θεοδωριάνης, Β. Μουστάκης, Μ. Σαντζάκου, Π. Μπολάνος, Χ. Χάσκο, Θ. Μπολάνος

Ο θαλάσσιος κόλπος του Σπήλαιου-Χειμάρρας, όσον αφορά στις υδρομορφολογικές διαστάσεις και τις φυσικές αξίες, αποτελεί μία από τις πιο όμορφες και σημαντικότερες ζώνες της Παραλίας. Κατά μήκος της ανατολικής ακτής αυτού του μεγάλου θαλάσσιου κόλπου, εκτείνεται η ανοιχτή και λευκή-χαλικώδη πλαζ του Σπήλαιου, καθώς και ένα από τα σημαντικότερα αστικά διαμερίσματα της πόλης της Χειμάρρας.

Στο βόρειο τμήμα αυτού του παραλιακού χώρου του Ιονίου βρίσκεται και η εκβολή του Ρυακιού του Σπήλαιου. Η υδροφόρος λεκάνη αυτού του ρυακιού, συσσωρεύει τα νερά όλων των πλαγιών των βουνών που περιστοιχίζουν την περιοχή. Αυτή η λεκάνη με έκταση $F=12,5 \text{ χλμ}^2$ έχει ως ιδιομορφία το έντονο ορεινό ανάγλυφο. Όσον αφορά στα υψομετρικά μεγέθη, αυτά αρχίζουν από το μηδενικό υψόμετρο της θάλασσας στην παραλία (όπου βρίσκεται και η εκβολή του ρυακιού) και αγγίζουν τα 1200 έως 1300 μέτρα. Χαρακτηριστική ιδιότητα της υδροφόρου λεκάνης του Ρυακιού του Σπήλαιου είναι η μεγάλη ένταση των ατμοσφαιρικών βροχοπτώσεων. Οι μέγιστες βροχοπτώσεις ανά 24-ωρο, υπολογιζόμενες με δείκτη ασφάλειας $p=1\%$ σ' αυτή τη λεκάνη, προκύπτουν στην τιμή των 400 mm και συγκαταλέγονται στις πιο υψηλές τιμές της αλβανικής επικράτειας.

Οι εντατικές βροχοπτώσεις, το επικλινές του εδάφους, η λιγοστή χλωρίδα κ.α. στην υδροφόρο λεκάνη του Ρυακιού του Σπήλαιου, ευνοούν σε μεγάλο βαθμό την εμφάνιση των μέγιστων υδάτινων ροών. Moduli της μέγιστης υδάτινης ροής, υπολογιζόμενο με δείκτη ασφάλειας $p=1\%$ σ' αυτή τη λεκάνη, προκύπτει $12 \text{ m}^3/\text{sek km}^2$.

Η εντονη ροή, συχνά προκαλεί μέγιστες καταστροφικές πληρότητες και πλημμύρες, διάβρωση και καθίζηση, καθώς και μεταφορά αδρανών υλικών. Αυτό επιφέρει ως συνέπεια την υποβάθμιση του γεωγραφικού

τοπίου και την έντονη ερήμωση των ευρύτερων ζωνών του κόλπου. Σ' αυτά τα πλαίσια θα αναφέρουμε τις μέγιστες πληρότητες του Φεβρουαρίου 1935, του Οκτωβρίου 1964 κλπ., που προκάλεσαν πλημμύρες και σημαντικές βλάβες στη λεκάνη και στην πόλη του Σπήλαιου.

Λαμβάνοντας υπόψη κι εκτιμώντας το σύνολο των ειδικών περιβαλλοντικών συνθηκών της υδροφόρου λεκάνης του Ρυακιού Σπήλαιου-Χειμάρρας, φρονούμε ότι πληρεί όλους τους όρους για να θεωρηθεί ειδικό φυσικό αντικείμενο υψηλού βαθμού επικινδυνότητας και γι' αυτό το λόγο θα έπρεπε να είχε αποκτήσει το επίσημο καθεστώς των προστατευόμενων φυσικών εδαφών.

Παράλληλα με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών συνθηκών του Κόλπου του Σπήλαιου-Χειμάρρας καθώς και των γύρω φυσικών χώρων, στην εν λόγω ανακοίνωση προτείνονται σειρά μέτρων που έχουν χαρακτήρα αποτιμητικό, ιδεο-προγραμματικό και παρεμβατικό για την περιβαλλοντική αποκατάσταση της περιοχής ώστε, να εξασφαλιστεί σταθερή οικονομικο-κοινωνική ανάπτυξη.

Η εξακρίβωση, η εκτίμηση και οι δυνατότητες χρήσης της ανανεώσιμης ενέργειας στην παραλία του Ιονίου

Σ. Θεοδωριάνης, Ν. Πάνος, Π. Μπερμπέρης, Ρ. Αλέτι, Β. Μουστάκης, Μ. Ράπος

Τα τελευταία χρόνια, στη χώρα μας διαφαίνεται ξεκάθαρα η αυξανόμενη τάση για την αξιοποίηση και την ανάπτυξη του θερινού ή του χειμερινού τουρισμού. Σ' αυτά τα πλαίσια, ως προς τις τουριστικές αξίες και ομορφιές, η Ριβιέρα του Ιονίου Πελάγους κατέχει ιδιαίτερη θέση. Ο αριθμός των θαμώνων, ντόπιων και ξένων, έχει πολλαπλασιαστεί από χρόνο σε χρόνο, πράγμα που υποκινεί το ενδιαφέρον για επενδύσεις στον τουρισμό, τον ξενοδοχειακό τομέα και τις υπηρεσίες. Παράλληλα, η απαίτηση για ποιοτικό τουρισμό έφερε στην επιφάνεια βασικές ελλείψεις στον τομέα των υποδομών, ελλείψεις στο δημόσιο σύστημα προστασίας και καλής συντήρησης του περιβάλλοντος, ελλείψεις στο νομοθετικό πλαίσιο κλπ., γεγονός που θέτει σε κίνδυνο και προκαλεί βλάβες σε σύντομο χρονικό διάστημα στις τουριστικές αξίες. Η ραγδαία αύξηση των χρηστών ηλεκτρικής ενέργειας καθιστά πιο έντονη την ανάγκη εξασφάλισης πηγών ενέργειας. Για τη βελτίωση του ενεργειακού ισοζυγίου, παράλληλα με τον εφοδιασμό από το εθνικό σύστημα παροχής που ήταν και παραμένει και στο μέλλον βασικός προμηθευτής για όλη την περιοχή, η προσοχή θα πρέπει να

στραφεί και προς τις εναλλακτικές πηγές, κυρίως τις ανανεώσιμες. Στην έρευνα απεικονίζονται εκτιμήσεις, που στηρίζονται σε δικές μας μετρήσεις για τις ενεργειακές δυνατότητες που δημιουργούνται από την εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων, την ηλιακή ενέργεια, την ενέργεια του ανέμου και την ενέργεια που παράγεται από τη βιομάζα.

Στην έρευνα αναλύεται η ενεργειακή κατάσταση στην παραλιακή περιοχή Λογαρά-Δρυμάδες-Χειμάρρα, οι πηγές, οι ανάγκες και η σημερινή κάλυψή τους, οι προβλέψεις για την μελλοντική ανάπτυξη, οι πόροι και οι δυνατότητες της περιοχής για την εκμετάλλευση των εναλλακτικών πηγών ενέργειας, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον περισσότερο στις ανανεώσιμες πηγές.

Για το μέλλον εναπόκειται να υπάρξει μία ιεράρχιση στην επιλογή προτεραιοτήτων εκμετάλλευσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ώστε να αξιοποιηθούν αυτές οι πηγές, κάνοντας ταυτοχρόνως αποτελεσματική οικονομική διαχείριση.

Σκέψεις για τη συγκρότηση της υγειονομικής υπηρεσίας στην περιοχή της Χειμάρρας

Δρ. Νίκος Νεστούρης, Δόκτορας Σωτήρης Δημολέας. Δρ. Γιάννης Γκιόκας, Γωμάς Κουμίου

Αντικείμενο της εισήγησης είναι η ιστορική αναδρομή και οι σχετικές απόψεις που συνδέονται με την πορεία και τη συγκρότηση της υγειονομικής υπηρεσίας στην περιοχή της Χειμάρρας. Οι εισηγητές δίνουν ένα εξαντλητικό πλαίσιο του ανθρώπινου δυναμικού στην περιοχή της Χειμάρρας σε όλους τους κλάδους της ιατρικής – τους πτυχιούχους ιατρούς, αλλά και τους λαϊκούς, τους νοσηλευτές, φαρμακοποιούς και τους ειδικούς διαφόρων ειδικοτήτων. Η πολυετής εμπειρία της λαϊκής ιατρικής που στηρίζεται στην πείρα και τη χρήση των ιατρικών φαρμάκων, η ανάπτυξη της ιατρικής μέσα στο χρόνο, που καταδεικνύουν και σ' αυτόν τον τομέα το μέγιστο ενδιαφέρον των Χιμαριωτών για την παιδεία, είναι αντικείμενο μελέτης σ' αυτή την εισήγηση, αναφερόμενοι και σε συγκεκριμένα ονόματα που διακρίθηκαν στους αντίστοιχους τομείς, μη αγνοώντας ούτε τους ονομαστούς ιατρούς, αλλά ούτε και τους νεότερους στον τομέα της ιατρικής.

Οι εισηγητές αναφέρονται στην ανάπτυξη της ιατρικής ανά τους αιώνες, αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στις εξελίξεις των τελευταίων ετών.

Υπό την οπτική γωνία αυτή εκείνοι προτείνουν και μία στρατηγική για την ανάπτυξη του υγειονομικού συστήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες τάσεις της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής, όπως π.χ. η προτεραιότητα στην τουριστική ανάπτυξη, η αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των μόνιμων κατοίκων της περιοχής και η τυπολογία των ασθενειών στην περιοχή. Προτείνεται επίσης η δραστηριοποίηση της υγειονομικής υπηρεσίας σε άμεση συνάρτηση με τον τουρισμό, εστιάζοντας την προσοχή στις υγειονομικές αξίες του κλιματικού τουρισμού, του οικοτουρισμού και του ορεινού τουρισμού. Επίσης, προτείνεται και η μέγιστη χρήση της ηλιοθεραπείας, της υδροθεραπείας, των αμμολούτρων, των μασάζ και της φυσικής σφυρηλάτησης. Ειδική θέση στην εισήγηση κατέχει και η πρόταση για την οργανωτική συγκρότηση της υγειονομικής υπηρεσίας, συγκεντρώνοντας τις εξειδικευμένες υπηρεσίες και αποκεντρώνοντας τις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας υγειονομικής εξυπηρέτησης.

Ο κίνδυνος υποβάθμισης του περιβάλλοντος και η σύνταξη μίας στρατηγικής για την προστασία της παραλίας της Χειμάρρας

**Μηχανικοί Κοσμάς Κοτσάνης, Γκέντι Κρεμύδας, Νιχάτ Ντραγκότι
Γενική Διεύθυνση Δασικής Υπηρεσίας**

Η παράκτια περιοχή του νότου διαθέτει φυσικό πλούτο και βιοποικιλία, καθώς επίσης πολιτιστικούς παραδοσιακούς και αρχαιολογικούς θησαυρούς που πρέπει να διατηρηθούν και να γίνει σώφρων χρήση τους προς το συμφέρον όλης της περιοχής. Η περιοχή της Χειμάρρας βρίσκεται σε μία έκταση 32.318 εκταρίων. Αποτελείται από μία ποικιλία οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων δασών, λιβαδιών, ελαιώνων, βραχωδών ακτών, εκβολών ποταμών και χειμάρρων. Μερικές οικολογικά σημαντικές περιοχές είναι ακόμη παρθένες και χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα από τη διοίκηση, τόσο την τοπική όσο και την κεντρική, ειδικά όσον αφορά στην διαφύλαξή τους και στην βιώσιμη χρήση τους.

Τα χωριά Δρυμάδες, Παλάσσα, Βουνό, Χειμάρρα, Κηπαρό, Κούδεσι, Πήλιουρι, Ηλιάσι έχουν πλήθος παραδοσιακών, πολιτιστικών, αρχαιολογικών και ιστορικών θησαυρών που πρέπει να οριοθετηθούν και να διαφυλαχθούν.

Αυτή η κληρονομιά δημιουργεί ευκαιρίες για την ανάπτυξη της περιοχής της Χειμάρρας, δεδομένης μάλιστα της αναπτυσσόμενης αγοράς για τουρισμό και για δραστηριότητες οικολογικού τουρισμού.

Η μελλοντική ανάπτυξη της περιοχής συνυφαίνεται με την παρούσα κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και την διατήρησή του, καθώς και τη δυνατότητά του να απορροφήσει τις συνέπειες των ανθρώπινων αναπτυξιακών δραστηριοτήτων.

Τα περιβαλλοντικά θέματα της περιοχής έχουν τόσο την οικολογική, όσο και την κοινωνικοοικονομική πτυχή τους.

Θα πρέπει να προσδιορισθούν και να εφαρμοσθούν για αυτά προσήκοντα μέτρα συντήρησης από την τοπική αυτοδιοίκηση, με τη στήριξη των κέντρων λήψης απόφασης στα διάφορα επίπεδα.

Υπάρχει έντονη ανάγκη συντονισμού μεταξύ των ενδιαφερομένων θεσμών και μερών, προκειμένου να εφαρμοσθούν και να υλοποιηθούν επιτυχώς δραστηριότητες που αποσκοπούν στη συντήρηση της φύσης.

Η παράκτια περιοχή της Χειμάρρας χρειάζεται πρόγραμμα δράσης για την προστασία της βιοποικιλίας και την οριοθέτηση των διαφόρων προστατευομένων περιοχών, ανάλογα με τις οικολογικές συνθήκες και τις απαιτήσεις για βιώσιμη χρήση. Η διατήρηση της φύσης θα πρέπει να χρησιμεύει ως οδηγός αρχή για τον εντοπισμό των δυνητικών τουριστικών δραστηριοτήτων και των παρεμβάσεων υποδομής που θα έχουν τις ελάχιστες δυνατές συνέπειες στον πλούτο βιοποικιλίας της περιοχής και θα διατηρούν το φυσικό τοπίο, τα διάφορα οικοσυστήματα και τα πρότυπα χρήσης γης.

Η υποβάθμιση της φύσης δημιουργεί πραγματικές ανησυχίες για τη περιοχή της Χειμάρρας και γι' αυτό είναι σημαντικό ο καθένας να εργασθεί στην κατεύθυνση μίας βιώσιμης κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης της περιοχής.

Η οικονομική ανάπτυξη της περιοχής θα συνεχίσει να προωθεί την μετανάστευση προς αυτήν. Τούτο θα οδηγήσει σε αυξημένα πληθυσμιακά νούμερα με υψηλότερες απαιτήσεις για στέγαση και για φυσικούς πόρους. Η διαδικασία αστικοποίησης αυτών των περιοχών συνδέεται στενά με περιβαλλοντικές συνέπειες και γι' αυτό η επιτυχημένη μελλοντική ανάπτυξη ασφαλώς χρειάζεται την εκπόνηση και εφαρμογή υγιών περιβαλλοντικών πολιτικών, κατά τρόπο που να ισορροπεί την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη με τις απαιτήσεις για την προστασία της βιοποικιλίας και της φύσης.

Η παιδεία στη Χειμάρρα: το σχολείο και η κατάστασή του – Καθήκοντα για το μέλλον

Μάρκος Γκικόπουλης, Λεωνίδας Πρίφτης

Οι εισηγητές επικεντρώνονται σε ορισμένες πτυχές της ιστορίας και της παιδείας στην περιοχή της Χειμάρρας, φέρνοντας ενδιαφέροντα στοιχεία για τις εξελίξεις των τελευταίων ετών και προτείνοντας διεξόδους. Η εισήγηση καταγράφει τα επιτεύγματα στην ανάπτυξη της περιοχής, αρχής γενομένης με το πρώτο γνωστό σχολείο που άνοιξε στη σημερινή επικράτεια της Αλβανίας το 1948. Η ιστορία του ελληνικού, αλλά και του αλβανικού σχολείου, εξετάζονται κι αναλύονται σ' αυτή την εισήγηση συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο και στην πολεμική που αναπτύσσεται γύρω απ' αυτό το θέμα. Εξετάζονται λεπτομερώς οι περίοδοι ανάπτυξης της παιδείας με αποκορύφωμα τα τελευταία χρόνια του 20ου αιώνα, τα οποία προκάλεσαν και ζημιές στις σχολικές υποδομές, αλλά και μείωση του επιπέδου διδασκαλίας.

Η ανάλυση που γίνεται αναφέρεται και σε καθήκοντα που προβάλλονται για τη βελτίωση της εκπαίδευσης στη Χειμάρρα. Οι εισηγητές συστήνουν ότι οι προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης απαιτούν ώστε στη Χειμάρρα ν' ανοίξει τουριστική περιφερειακή σχολή. Επίσης, συστήνεται και η ενσωμάτωση των νέων, προερχόμενων από τις βορειοανατολικές περιοχές της Αλβανίας που εργάζονται στη Χειμάρρα, λόγω της χαμηλής κατάρτισής τους. Όλα θα εξαρτηθούν και από την εκπαιδευτική πολιτική του κράτους, αλλά ειδικό ρόλο θα παίξει και το εκπαιδευτικό προσωπικό που ασχολείται με τη διαπαιδαγώγηση και τη διδασκαλία των μαθητών.

Η καλή εκπλήρωση αυτής της φιλοσοφίας απαιτεί την ψυχική, μεθοδικο-διδασκτική και επιστημονική αφιέρωση των δασκάλων. Ειδικότερα, οι δάσκαλοι θα πρέπει να δουν τον εαυτό τους ως διορατικοί διανοούμενοι, συνεχιστές της παράδοσης των προκατόχων τους υπό νέες συνθήκες και ενώπιον νέων προκλήσεων.

**Μερικές συστάσεις για την άνοδο της αποτελεσματικότητας του
μάρκετινγκ στην περιοχή της Χειμάρρας εκ μέρους του Δήμου
Χειμάρρας**

Σταύρος ΜΑΡΚΟΣ

Περίληψη

Στην εισήγηση απεικονίζονται ορισμένες προτάσεις προς την τοπική διοίκηση και την κοινότητα της Χειμάρρας με στόχο την προβολή της περιοχής. Έτσι, προτείνεται η ίδρυση ενός Συμβουλευτικού Φόρουμ στο

Δήμο και σε κάθε κοινότητα χωριού, στη μορφή του Συμβουλίου των Σοφών βάσει της χειμαρριώτικης πείρας. Ο Δήμος της Χειμάρρας πρέπει να προκηρύξει διαγωνισμό με όλες τις χειμαρριώτικες κοινότητες ώστε να επιλεγεί και να αποφασιστεί όσο το δυνατόν συντομότερο το έμβλημα και η σημαία του. Η Χειμάρρα έχει προσωπικότητες διεθνούς εμβέλειας και ως εκ τούτου θα πρέπει να γίνουν προτάσεις στο Δήμο Χειμάρρας για την απονομή του τίτλου «Επίτιμος Δημότης» σε όλους εκείνους που προσπάθησαν να κρατήσουν ψηλά το όνομα και την υπόληψη του Χειμαρριώτη όπως στην Αλβανία, έτσι και ανά τον κόσμο σε δύσκολους καιρούς και στιγμές της ιστορίας. Επίσης, η Χειμάρρα και το κάθε χωριό θα πρέπει να έχει το μουσείο της, στο οποίο θα απεικονίζονται οι πραγματικές αξίες ανά τους αιώνες και θα πρέπει επίσης ν' αρχίσει η αρχειοθέτηση των ιστορικών αξιών μέσα από φωτογραφικό υλικό και την καταγραφή του έγγραφου ιστορικού υλικού.

Συν τοις άλλοις, το κάθε σπίτι στα χωριά της Χειμάρρας, έχει και συντηρεί τις δικές του πολιτιστικές, τουριστικές και ιστορικές αξίες. Γι' αυτό το λόγο ο Δήμος Χειμάρρας θα πρέπει να καταγράψει και να εξασφαλίσει χρηματοδοτήσεις για τη διαφύλαξη, τη μελέτη και την αναστήλωση αυτών των σπιτιών και με δικά του κονδύλια, αλλά και με χορηγίες ξένων και ντόπιων.

Θα πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες, ώστε τα ΜΜΕ της Χειμάρρας να έχουν προσβάσεις και συνεργασίες και το web-site Himarrior να αναδειχτεί ως σημείο συνάντησης όλων των Χειμαρριωτών σε κάθε σημείο του πλανήτη. Επίσης, θα πρέπει να εξασφαλιστούν χρηματοδοτήσεις για την αποτελεσματική λειτουργία της τοπικής τηλεόρασης στη Χειμάρρα.

Επίσης, προτείνεται ο ορισμός μιας ημέρας κι ενός χώρου όπου θα έχουν τη δυνατότητα να συγκεντρώνονται (το αντάμωμα των Χειμαρριωτών) όλοι οι Χειμαρριώτες και θα έχουν τη δυνατότητα όχι μόνο να αναταμώνουν, αλλά και να ανταλλάξουν τις απόψεις τους για την πρόοδο της περιοχής. Να συνδυαστεί η έναρξη της τουριστικής περιόδου με την γιορτή της ελιάς και να θεωρηθούν γεγονότα εθνικής προβολής τα δύο βασικά προϊόντα της περιοχής. Θα πρέπει να γίνουν συγκεκριμένα βήματα για τον Τουριστικό Οδηγό της Χειμάρρας και να υποστηριχτεί ο Δήμος Χειμάρρας για την τοποθέτηση στα κοινοτικά της όρια τρίγλωσσων πινακίδων (αλβανικά, ελληνικά κι αγγλικά), μέσω των οποίων θα διαφημίζεται ο πολιτισμός και οι ιστορικές αξίες της περιοχής της Χειμάρρας.

Η αποκέντρωση της Χειμάρρας από την Αυλώνα και τους Αγίους Σαράντα θα πρέπει να εξεταστεί και ως μέσο για την καλύτερη εξυπηρέτηση

των δημοτών. Εξετάζοντας τις ιστορικές, εδαφικές, πολιτισμικές, θρησκευτικές και κοινοτικές αξίες προτείνεται στις τοπικές διοικητικές αρχές να δουν με προτεραιότητα την ένωση του Δήμου Χειμάρρας και της Επαρχίας Λουκόβου σε ενιαία διοικητική μονάδα, ώστε ο Δήμος Χειμάρρας να αποκτήσει το καθεστώς της Περιφέρειας. Η χειμαρριώτικη διασπορά, σε συνεργασία με το Δήμο της Χειμάρρας θα πρέπει να καταρτίσουν την ενιαία ληξιαρχική κατάσταση των Χειμαρριωτών. Αυτό θα εξυπηρετούσε πάνω απ' όλα την αρμονία και θα δημιουργούσε τη δυνατότητα σε κάθε Χειμαρριώτη να νιώθει ισότιμος στο σπίτι και τη γη του.

Μια έρευνα για την οικονομική, κοινωνική και τουριστική προοπτική της περιοχής της Χειμάρρας.

Ίδρυμα για την Επίλυση των Διενέξεων
Εισηγητής: Ολιτών Κανταϊφτσίου

- Περίπου σε όλα τα άτομα που έδωσαν συνέντευξη, ατομικά ή ομαδικά, κυριαρχεί η άποψη ότι η τουριστική και η γενικότερη ανάπτυξη της Παραλίας, θα επιτευχθεί αφού πρώτα εξασφαλιστεί οριστική και σταθερή λύση πάνω στο θέμα των ιδιοκτησιών. Γύρω στο 90% των ατόμων που ερωτήθηκαν, απάντησαν ότι η ιδιοκτησία θα πρέπει να επιστραφεί στον ιδιοκτήτη της κι αυτό μπορεί να γίνει με ειδική τροπολογία στο νομοσχέδιο για τις περιουσίες. Γύρω στο 10% εκφράζουν την άποψη ότι για τη διανομή της γης θα πρέπει να γίνει σεβαστός ο νόμος 7501.
- Όλοι οι ερωτηθέντες υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν ελεύθερες περιουσίες στην περιοχή της Χειμάρρας και των γύρω χωριών και, σαν συνέπεια, κάθε επένδυση που θα γίνει θα πρέπει να γίνει με τη συγκατάθεση και τη συνεργασία της κοινότητας και των κατοίκων της περιοχής.
- Το 100% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι δεν θα μπορέσει να υπάρξει μεγάλη ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή χωρίς επενδύσεις για τη βελτίωση των υποδομών, αρχής γενομένης με τη διαπλάτυνση και την ασφαλτόστρωση των κεντρικών οδικών αξόνων και συνεχίζοντας με τη διάνοιξη εσωτερικών δρόμων στα χωριά, την ανακατασκευή ή την κατασκευή υδραγωγείων για τους κατοίκους των χωριών και, τέλος, θεωρείται σημαντική η επένδυση που θα πρέπει να γίνει για την ανακαίνιση του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

- Σχετικά με το ερώτημα για το είδος του τουρισμού που θα πρέπει να αναπτυχθεί στην περιοχή της Χειμάρρας η πλειοψηφία των ερωτηθέντων επιλέγουν τον οικοτουρισμό σε συνδυασμό με τον πολιτιστικό τουρισμό και μόνο λίγοι έχουν την άποψη ότι θα πρέπει να συνδυάζεται η ανάπτυξη του οικοτουρισμού με τον ξενοδοχειακό τουρισμό, είτε με τον τουρισμό που προσφέρουν τα τουριστικά χωριά.
- Οι ερωτηθέντες σκέφτονται ότι δεν θα μπορούσε να υπάρξει αναπτυξιακή τουριστική προοπτική στην περιοχή της Χειμάρρας χωρίς να υπάρξει σαφής στρατηγική για την προστασία του περιβάλλοντος και της επεξεργασίας των αστικών λυμάτων. Παράλληλα, προτείνουν ότι η επεξεργασία των αστικών λυμάτων θα πρέπει να γίνει βάσει των σύγχρονων μεθόδων οργανικής επεξεργασίας και σε απόσταση από τα αστικά κέντρα.
- Εξετάζοντας τις απόψεις που προέκυψαν από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, καταγράφεται σαφέστατα η υπόδειξη που κάνουν οι κάτοικοι της περιοχής για πολεοδομικά σχέδια που να στηρίζονται στη σύγχρονη πείρα, αποφεύγοντας τις κατασκευές χωρίς προγραμματισμό και χωρίς άδεια οικοδομής στην τουριστική περιοχή.
- Το δίκτυο ενημέρωσης και διαφήμισης των φυσικών και πολιτισμικών πόρων της περιοχής της Χειμάρρας, βάσει των υποδείξεων των ερωτηθέντων θα πρέπει να οργανωθεί καλύτερα από τους φορείς της τοπικής εξουσίας και τα κεντρικά ιδρύματα όπως το Υπουργείο Τουρισμού, Πολιτισμού, Νεολαίας και Αθλητισμού.
- Οι ερωτηθέντες κάτοικοι, εκφράζοντας παράλληλα και την ευρύτερη άποψη των κατοίκων της περιοχής, υποδεικνύουν ώστε η κάθε πρωτοβουλία κι επένδυση που θα γίνει στην περιοχή της Χειμάρρας, θα πρέπει να γίνεται συμβουλευόμενοι την κοινότητα για την αποφυγή κάθε παρερμηνείας, σύγκρουσης ή πιθανής διένεξης.

Το πρόβλημα με το ιδιοκτησιακό καθεστώς στην Παραλία και οι απόψεις για την επίλυσή του, εξετάζόμενο ως η βασική δυνατότητα για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Δρ. Πόλο Τσιακάλης, Λεωνίδας Παπάς, Μίστος Δήμας, Δρ. Πετράκης Μίλιος, Αναπλ. Καθηγ. Χριστάκης Γιώργης

Η ιδιοκτησία και η εξασφάλιση του τίτλου ιδιοκτησίας ως βάση για την οικονομική ανάπτυξη, την ευημερία και την κοινωνική γαλήνη είναι ο στόχος της εισήγησης. Οι εισηγητές περιγράφουν την ιστορία των ιδιοκτησιών στην περιοχή της Χειμάρρας ως σαφέστατο παράδειγμα του σεβασμού της μικρής ιδιοκτησίας πάνω στη γη, κατά τη διάρκεια όλης της ιστορίας, συμπεριλαμβανομένης και της εποχής πριν τη σοσιαλιστική συνεταιριστικοποίηση, αποδεικνύοντας ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ιδιοκτησιών στην περιοχή ανήκει στην κατηγορία των μικρών ιδιοκτησιών.

Ειδική αναφορά γίνεται στην εξέλιξη του ιδιοκτησιακού θέματος μετά την ψήφιση του νόμου 7501, ο οποίος επιχείρησε να εγκαθιδρύσει νέο ιδιοκτησιακό καθεστώς, χωρίς το σεβασμό των παλιών τίτλων ιδιοκτησίας προ του 1945. Στην περιοχή της Χειμάρρας δεν έτυχε ομοιόμορφης εφαρμογής και με την πάροδο του χρόνου αυξήθηκε και η αντίδραση εναντίον του. Στην εισήγηση αναφέρθηκαν τα στοιχεία που συνέλεξε ο Δήμος Χειμάρρας, βάσει των οποίων ο νόμος 7501 δεν εφαρμόστηκε με συνέπεια. Έτσι, ενώ επωφελήθηκαν απ' την εφαρμογή αυτού του νόμου 2.281 άτομα είτε 30% περισσότεροι από τη νομική υποχρέωση, δεν επωφελήθηκαν άλλα 902 άτομα (34%), τα οποία θα έπρεπε να είχαν επωφεληθεί αν ο νόμος είχε εφαρμοστεί με συνέπεια. Στα χωριά που εφαρμόσαν τον νόμο 7501, όπως το Κηπαρό, σημειώθηκαν σοβαρές αποκλίσεις στο σεβασμό της νόρμας διανομής κατά κεφαλή, όπου ορισμένοι πήραν μέχρι 5 φορές περισσότερο γη από τους άλλους, όπως επίσης έχουν διανεμηθεί έως 85 εκτάρια βοσκοτόπια βάσει του νόμου 7501, που αφορά μόνο τη γεωργική γη – πρόκειται για παραβιάσεις που επισημαίνει και ο Ανώτερος Κρατικός Έλεγχος. Όλα τα στοιχεία οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο νόμος 7501 δεν εφαρμόστηκε στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, αλλά και όταν εφαρμόστηκε, εφαρμόστηκε κακώς.

Στην εισήγηση γίνεται αναφορά και στην αντιστοιχία αποζημίωσης – επιστροφής. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η πλειοψηφία των οικογενειών της Χειμάρρας είχαν μέλη τους που μετανάστευσαν (είτε στο εσωτερικό της Αλβανίας είτε στο εξωτερικό της), προκύπτει ότι η πλειοψηφία των οικογενειών είναι αντικείμενο χρηματικής ή φυσικής αποζημίωσης. Λόγω της εκτίμησης των τουριστικών εδαφών (εκτίμηση που αγγίζει τα 40-120 Ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, ενώ η γεωργική γη εκτιμάται 3 Ευρώ το τετραγωνικό μέτρο), ένας κατά προσέγγιση υπολογισμός θα ήταν ότι η χρηματική αποζημίωση των Χειμαρριωτών θα κοστίζει στο κράτος

418 εκατομμύρια έως 2,2 δισεκατομμύρια Ευρώ. Εν τω μεταξύ, στην περίπτωση της φυσικής αποζημίωσης, τα 117.000 που ανακοινώνονται από το αλβανικό κράτος ότι είναι ελεύθερα εδάφη για να χρησιμοποιηθούν για αποζημίωση, θα αρκούσαν μόνο για να αποζημιωθούν 5.000 οικογένειες Χειμαρριωτών, ήτοι μόνο το ήμισυ του συνολικού τους αριθμού.

Ένα στοιχείο ειδικό, το οποίο θα πρέπει να εκτιμηθεί, είναι και το κατάλληλο κλίμα συναίνεσης, που σημείωσε το αποκορύφωμα σε δύο σημαντικές συγκεντρώσεις, μία στην Παλιάσα στις 15 Αυγούστου 2005 και μία άλλη στο Κηπαρό στις 25 Οκτωβρίου 2005, όπου «οριστικοποιήθηκε» η νοοτροπία της επιστροφής στην «περιουσία των προπαππούδων».

Βασιζόμενοι στην εν λόγω ανάλυση, οι εισηγητές αγγίζουν τις τρεις προτάσεις ώστε να εφαρμοστεί η επιστροφή της ιδιοκτησίας στους νόμιμους ιδιοκτήτες: α) η κατάργηση του νόμου 7501, β) η τροποποίηση του νόμου 9235 καθώς και γ) η εφαρμογή της συναινετικής απόφασης του πληθυσμού. Η πρόταση της εφαρμογής της συναίνεσης του πληθυσμού, προϋποθέτει με τη σειρά – την ανακοίνωση της ακυρότητας της διανομής της γης που έγινε από τις επιτροπές διανομής της γης σε εφαρμογή του νόμου 7501, την ανασύνταξη των επιτροπών διανομής της γης, την αναδιανομή της γης βάσει της παλιάς ιδιοκτησίας και τη διενέργεια της αρχικής καταγραφής, πράγμα που θα οδηγούσε στη δημιουργία της λειτουργικής αγοράς της γης και την ασφάλεια της ιδιοκτησίας.

Σε κάθε άλλη περίπτωση, το κράτος θα επωμιστεί με υψηλό οικονομικό βάρος, η παραλία θα παραμείνει ως χώρος που αναγεννά διενέξεις και ως τέτοιος θα θεωρείται ακατάλληλη περιοχή για κάθε θετική εξέλιξη που αφορά την οικονομική ανάπτυξη, η παραλία θα χάσει έτσι σταδιακά την αυτοχθονία της, αφού θα κρατήσει μακριά τη νεολαία που θα είναι το νέο αίμα για την αναζωογόνηση τη περιοχής, η περιοχή, γρήγορα ή αργά, θα πέσει στα νύχια της οικονομικής μαφίας. Η περιοχή σύντομα θα γίνει βάση διακίνησης λευκής σαρκός και τρομοκρατίας, εξαιτίας της στρατηγικής θέσης-κλειδί που κατέχει, άλλωστε τα παραδείγματα ήδη υπάρχουν και όλοι είμαστε μάρτυρες – όλα αυτά από κοινού δεν παύουν να είναι αρνητικά φαινόμενα για την οικονομική ανάπτυξη της Χειμάρρας.